

عدم انسجام فکری و ساختاری؛ مانع مرجعیت فکری و فرهنگی جامعه قرآنی

یکی از موانع تحقق مرجعیت فکری و فرهنگی جامعه قرآنی، عدم تحرك لازم این جامعه است؛ از جامعه قرآنی انتظار می‌رود که حضوری پررنگ در جامعه داشته باشند و مطرح باشند اما این حضور آن چنان که انتظار می‌رود نیست و شاید عدم انسجام فکری و ساختاری این جامعه در این مورد تأثیر داشته باشد.

یکی از موانع تحقق مرجعیت فکری و فرهنگی جامعه قرآنی، عدم تحرك لازم این جامعه است؛ از جامعه قرآنی انتظار می‌رود که حضوری پررنگ در جامعه داشته باشند و مطرح باشند اما این حضور آن چنان که انتظار می‌رود نیست و شاید عدم انسجام فکری و ساختاری این جامعه در این مورد تأثیر داشته باشد.

حجت‌الاسلام و المسلمین علی‌اصغر تجری، عضو هیئت مدیره انجمن قرآن‌پژوهی حوزه در گفت‌وگو با خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، درباره موانع تحقق مرجعیت فکری و فرهنگی جامعه قرآنی، یکی از علل آن را عدم تحرك لازم این جامعه دانست و بیان کرد: از جامعه قرآنی انتظار می‌رود که حضوری پررنگ در جامعه داشته باشند و مطرح باشند اما این حضور آن چنان که انتظار می‌رود نیست و شاید عدم انسجام فکری و ساختاری این جامعه در این مورد تأثیر داشته باشد.

تجری فقدان شناخت درست از محتوای قرآن را یکی دیگر از عوامل دانست و با بیان این که به رغم وجود همه کارهای انجام شده، شناخت درستی از محتوای قرآن در خود جامعه قرآنی نیز وجود ندارد، تأکید کرد: این که واقعاً قرآن چه می‌گوید، معارف آن چیست، دستورات آن چیست، چه چیزهایی را از ما می‌خواهد و زوایای پنهان و مطالبی را که قرآن مطرح کرده است، متأسفانه برای خیلی از ما قرآنیان نیز واضح نیست و ذهنیت لازم در مورد قرآن برای خیلی از ما ایجاد نشده و این يك واقعیت است.

عضو هیئت مدیره انجمن قرآن‌پژوهی حوزه افزود: همچنین مباحثی که ما نسبت به آن شناخت و آگاهی پیدا کرده‌ایم همه در يك سطح و درجه نیست و خیلی از هم دور است؛ یعنی برداشت‌ها خیلی متفاوت است و آن انسجامی که باید باشد، وجود ندارد. به تعبیر دیگر بعد از گذشت زمانی طولانی ما باید به توافقی نسبت به خطوط اصلی فرهنگ و معارف قرآن رسیده باشیم، اما همچنان این توافق حاصل نشده است و خطوط اصلی محورهای معارفی قرآن نیز برای همه شناخته شده نیست و برداشت‌ها نسبت به دین و قرآن بسیار گوناگون و نگاه‌ها خیلی متفاوت است.

تجری ادامه داد: حتی در مرحله ابتدایی شناخت قرآن نیز قرار نداریم و حتی در میان کسانی که فعالیت‌های آنها فعالیت‌های قرآنی است، نسبت به خطوط اصلی و بدیهی و روشن قرآن به اتفاق نظر نرسیده‌ایم. برای نمونه قرآن کریم با فضایی بسیار روشن و کلامی صریح، آن چیزی را که مایه سعادت و خوشبختی و نجات می‌داند، در چند خیلی آیه روشن خلاصه کرده و این موارد را در سوره مبارکه «عصر؛ با قسم ذکر کرده است و ملاک سعادت انسان را ایمان و عمل صالح در معنای فراگیر و همه‌جانبه آن می‌داند. با وجود این، افکار و احوال متناقض بسیاری را می‌توان در میان خود ما سراغ گرفت و برشمرد که بر خلاف این توصیه قرآنی است.

جایگاه رفیع از آن خود قرآن است و همین قرآن است که می‌تواند تحول در جامعه قرآنی را رقم زند

وی با تأکید بر ضرورت ارتفاع یافتن از این سطح، خاطرنشان کرد: تا ما به عنوان جامعه قرآنی هم در حیطه افکار و هم در حیطه رفتار، در جایگاهی شایسته و بایسته قرار نگرفته باشیم و در واقع، قرآن سنگ بنای افکار و نحوه رفتار ما قرار نگرفته باشد، این مشکل را خواهیم داشت و کار به سرانجام نمی‌رسد؛ چرا که جایگاه رفیع از آن خود قرآن است و همین قرآن است که می‌تواند تحول در جامعه قرآنی را رقم زند.

تمسک به قرآن در مجامع قرآنی به جد پیگیری شود

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک در همین راستا راه برون‌رفت از وضعیت فعلی را جمع شدن به گرد قرآن دانست و اظهار کرد: به ویژه در این زمانه و عصر که عصر فتنه‌هاست و این فتنه‌ها سراسر دنیا را فراگرفته است و به توصیه آن حدیث شریف از پیامبر اکرم(ص) که فرمود: «إِذَا التَّبَسَّتْ عَلَیْکُمُ الْفِتْنُ، قِطْعُ الثَّیْلِ الْمُظْلِمِ فَعَلَیْکُم بِالْقُرْآنِ؛ هنگامی که فتنه ها، هم چون پاره های شب تاریک، شما را در خود پیچید، برشماشست که به قرآن تمسک جوئید.»، باید بر حول قرآن جمع شد و هم در حیطه فکر هم در حیطه عمل، به قرآن تمسک جست.

تجربى با بيان اين كه اين امر بايد در جميع مجامع قرآنى به جد پيگيرى شود، عنوان كرد: اگر تمسك به قرآن و جمع شدن بر حول محوريت آن تحقق يابد و به پيش رود، اين گروه يا صنفى كه ما از آن به جامعه قرآنى يا قرآنيان جامعه تعبير مى‌كنيم، مى‌توانند به مرور واجد مرجعيتى فكرى و فرهنگى در جامعه شوند.

داشتن درك درست از قرآن واجب عينى است

وى با بيان اين كه در عرصه فكرى، داشتن درك درست و واقعى از قرآن، واجب عينى است، اظهار كرد: فهم قرآن واجب كفائى نيست و هر كس بايد نسبت به قرآن تدبر و فهم داشته باشد و به ويژه از كسانى كه در عرصه‌هاى قرآنى فعاليت مى‌كنند، انتظار مى‌رود كه با كنار گذاشتن روحيه تعبدى و تقليدى نسبت به مشهورات، شرايطى را در خود فراهم كند كه شايبسته فهم و اجتهاد در قرآن باشد و با استفاده از عقل و خرد و ابزارهاى ديگر، از جمله درس‌آموزى از سيره و فرمايشات ائمه معصومين(ع)، در صدد فهم قرآن برآيد.

عضو هيئت مديره انجمن قرآن‌پژوهى حوزه درباره رفتار و عملکرد قرآنى نيز گفت: قرآن خواهان عمل صالح است و اين عمل فقط شامل عمل ظاهرى نيست و اعمال و رفتارهاى جوارحى و روحى را هم شامل مى‌شود. دورى از دنياطلبى و بيرون كردن طمع دنيا از دل خود يكي از مواردى است كه بر قرآنيان جامعه واجب است و براى مثال يك قارى قرآن بايد خود را هر چه بيشتر از اهداف مادى يا هدف قرار دادن شهرت يا نزديك شدن به اهل قدرت و حاكميت بركنار دارد؛ چرا كه طبعاً با نزديك شدن به اهداف دنيوى، طبعاً از عمل صالحى كه قرآن به آن سفارش كرده، دور شده است.